



**PREZES  
URZĘDU OCHRONY  
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

**DELEGATURA w ŁODZI**

Aleja Piłsudskiego 8  
90-051 Łódź, P - 73  
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12  
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-411-16/06/TD

Łódź, dnia 28 grudnia 2006 r.

**DECYZJA Nr RŁO 41/2006**

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity Dz. U. 2005 r., Nr 244, poz. 2080, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, Nr 170, poz. 1217.) oraz § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu w dniu 14 lipca 2006 r. przeciwko Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. z siedzibą w Sandomierzu,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- I. Na podstawie art. 10 ust. 1 i ust. 2 wymienionej na wstępie ustawy **uznaje się za ograniczającą konkurencję** i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, praktykę polegającą na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar miasta Sandomierz w drodze narzucania uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przez zamieszczanie w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody lub obniżenie jej ciśnienia w przypadku braku wody na ujęciu **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 2 listopada 2006 r.;**
- II. Na podstawie art. 10 ust. 1 i ust. 2 wymienionej na wstępie ustawy **uznaje się za ograniczającą konkurencję** i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, praktykę polegającą na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar miasta Sandomierz w drodze narzucania uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przez zamieszczanie w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody lub obniżenie jej ciśnienia w przypadku zanieczyszczenia wody na ujęciu w

sposób stwarzający niebezpieczeństwo dla zdrowia **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 2 listopada 2006 r.;**

- III. Na podstawie art. 10 ust. 1 i ust. 2 wymienionej na wstępie ustawy **uznaje się za ograniczającą konkurencję** i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, praktykę polegającą na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar miasta Sandomierz w drodze narzucania uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przez zamieszczanie w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody lub obniżenie jej ciśnienia oraz za ograniczenia lub przerwy w odbiorze ścieków w przypadku przerw w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 2 listopada 2006 r.;**
- IV. Na podstawie art. 10 ust. 1 i ust. 2 wymienionej na wstępie ustawy **uznaje się za ograniczającą konkurencję** i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, praktykę polegającą na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar miasta Sandomierz w drodze narzucania uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez zamieszczanie w ich treści zapisów, z których wynika, iż w przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez odbiorcę usług lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego od ostatniego odczytu wodomierza **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 2 listopada 2006 r.;**
- V. Na podstawie art. 11 ust. 1 wymienionej na wstępie ustawy **nie stwierdza się stosowania** przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. praktyki ograniczającej konkurencję naruszającej zakaz, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar miasta Sandomierz w drodze narzucania uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przez zamieszczanie w ich treści zapisów, zgodnie z którymi odbiorca usług Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze.

### Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej „Prezesem Urzędu”) prowadzone było z urzędu postępowanie wyjaśniające w sprawie badania lokalnych rynków zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków w województwie łódzkim i świętokrzyskim, w tym badania warunków umów o

dostawę wody i odprowadzanie ścieków stosowanych przez przedsiębiorców, w kontekście przestrzegania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zwana dalej: „ustawa o okik”). Analiza zgromadzonych w postępowaniu materiałów i informacji dotyczących Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. z siedzibą w Sandomierzu (zwany dalej: „Przedsiębiorca” lub „PGKiM”) dała podstawy do przyjęcia, iż Przedsiębiorca naruszył przepisy ustawy o okik w zakresie art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6.

Mając na uwadze powyższe, Postanowieniem Nr 1/61-16/06 z dnia 14 lipca 2006 r. zostało wszczęte z urzędu postępowanie antymonopolowe, w związku z podejrzeniem naruszenia zakazu określonego w art. 8 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającym na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym obszar miasta Sandomierz poprzez:

1. narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez zamieszczanie w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody lub obniżenia jej ciśnienia w przypadku braku wody na ujęciu;
2. narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez zamieszczanie w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody lub obniżenia jej ciśnienia w przypadku zanieczyszczenia wody na ujęciu w sposób stwarzający niebezpieczeństwo dla zdrowia;
3. narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez zamieszczanie w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody lub obniżenia jej ciśnienia oraz za ograniczenia lub przerwy w odbiorze ścieków w przypadku przerw w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych;
4. narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez zamieszczanie w ich treści zapisów, zgodnie z którymi odbiorca usług Przedsiębiorcy dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze;
5. narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez zamieszczanie w ich treści zapisów, z których wynika, iż w przypadku zaboru wodomierza zawinonego przez odbiorcę usług lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego od ostatniego odczytu wodomierza.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego PGKiM w piśmie z dnia 28 lipca 2006 r. wskazał, co następuje. W odniesieniu do zarzutów wymienionych w punktach 1-3 wyżej wymienionego postanowienia. PGKiM stwierdził, iż uznanie przez Prezesa Urzędu kwestionowanych postanowień stosowanych wzorców umowy wynika zdaniem Przedsiębiorcy z niejasnego sformułowania treści tychże postanowień.

Intencją Przedsiębiorcy było takie ukształtowanie odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, które byłoby spójne z treścią art. 471 Kodeksu cywilnego. Powyższe nie zmienia faktu – zdaniem PGKiM, iż kwestionowane zapisy są nieprecyzyjne i wymagają korekty.

W odniesieniu do zarzutów podniesionych w punkcie 4, Przedsiębiorca przyznaje, że treść ocenianego zapisu jest ogólnikowa, jednak nie przesądza to narzucania uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów, bowiem z mocy prawa nie może on być krótszy, niż 14 dni od daty jej doręczenia. Także w tym przypadku Przedsiębiorca wyraził wolę doprecyzowania zapisu.

W doniesieniu do zarzutów zawartych w punkcie 5, Przedsiębiorca stwierdził, że podniesiony zarzut jest zasadny z uwagi na fakt, iż rozliczenie płatności od odbiorców usług w sytuacji, gdy doszło do zawinionego przez odbiorcę zaboru lub uszkodzenia wodomierza, powinno opierać się na zasadach ogólnych wynikających z Kodeksu cywilnego. PGKiM powiadomił, że podejmuje kroki w celu wyeliminowania nieprawidłowego zapisu poprzez zmianę treści kwestionowanego postanowienia posiłkując się rozwiązaniem przyjętym w par. 18 ust. 1 rozporządzenia ministra infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (Dz. U. z 2002 r. Nr 26, poz. 257).

W podsumowaniu Przedsiębiorca poinformował, iż w celu umożliwienia przystosowania obecnie obowiązujących umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków do zaleceń Prezesa Urzędu, poprzez zmianę lub wykreślenie zapisów umownych uznanych za narzucane a jednocześnie uciążliwe i przynoszące nieuzasadnione korzyści przedsiębiorcy, zobowiązuje się do dokonania korekty treści umów w taki sposób, aby ta była zgodna z obowiązującym stanem prawnym.

W piśmie z dnia 30 października 2006 r. Przedsiębiorca potwierdził powyższe zobowiązanie. Ponadto zaproponował termin realizacji tegoż zobowiązania na dzień 30 listopada 2006 r.

W pismach z dnia 6 oraz 23 listopada 2006 r. Przedsiębiorca przedstawił nowe wzorce umów oraz kopie zawartych umów według tych wzorców. We wzorze umowy przedstawionym w pierwszym z wyżej wymienionych pism wykreślono zapisy będące przedmiotem zarzutu w punktach I-IV sentencji decyzji. W piśmie z dnia 23 listopada 2006 r. zmieniono również zapis wzorca umowy w punkcie V sentencji decyzji dotyczącym terminu płatności za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki poprzez dodanie do sformułowania „Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym fakturze” następującego zdania: „(...) który nie będzie krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób”.

#### **W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:**

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o. jest przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747 ze zm.) – zwana dalej: „ustawa o zaopatrzeniu w wodę”. Przedsiębiorca działa na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000145515 (dowód: karty nr 8-15). Przedmiotem działalności Przedsiębiorcy jest m.in. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody oraz odprowadzanie

ścieków ściekami. Na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę PGKiM zaspokaja potrzeby odbiorców indywidualnych, zbiorowych i instytucjonalnych na obszarze miasta Sandomierz (dowód: karty nr 18 i 36). Na wskazanym obszarze PGKiM prowadzi działalność w oparciu o Decyzję Burmistrza Miasta Sandomierza z dnia 19 listopada 2002 r. zezwalającą PGKiM na prowadzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie miasta Sandomierza na czas nieograniczony począwszy od dnia 19 listopada 2002 r. (dowód: karty nr 20-29).

PGKiM eksploatuje samodzielnie ujęcia wody znajdujące się na gruntach dzierżawionych od Gminy Sandomierz (dowód: karta nr 42).

Ustalono, iż w dacie wszczęcia niniejszego postępowania PGKiM przy zawieraniu umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków posługiwał się wzorcami umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, które znajdowały się w obrocie gospodarczym od stycznia 2006 r. (dowód: karty nr 7 oraz 15-16). W okresie od dnia 1 stycznia 2006 r. do 31 października 2006 r. PGKiM podpisał z odbiorcami 308 umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków według przedstawionych wzorców umów (dowód: karty nr 93).

PGKiM związany jest umowami o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z 2.246 odbiorcami, wyłącznie o zaopatrzenie w wodę z 856 odbiorcami oraz wyłącznie o odprowadzanie ścieków z 43 odbiorcami (dowód: karta nr 7).

W treści wyżej wymienionego wzorca umownego zawarte są między innymi następujące postanowienia umowne:

- *„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenia albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane brakiem wody na ujęciu”;*
- *„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenia albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia”;*
- *„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenia albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych”;*
- *„Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze”;*
- *„W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy, ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego od dnia ostatniego odczytu wodomierza”;*

PGKiM w piśmie z dnia 28 lipca 2006 r. wyjaśnił, iż w okresie od dnia 15 lipca 2005 r. przeprowadzono, przed zawarciem umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, rozmowy z Zakładem Gospodarki Komunalnej w Samborcu (zawarto umowę wyłącznie o zaopatrzenie w wodę), Komendą Wojewódzką Policji w Kielcach (zmieniono termin płatności na 21 od dnia dostarczenia faktury), Archiwum Państwowym w Kielcach (w trakcie rozmów kontrahent PGKiM zgodził się na treść zapisów przedstawionego wzorca umowy) (dowód: karta nr 35).

Opisując tryb zawierania umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków Przedsiębiorca poinformował, że zgłaszający się w celu podpisania umowy potencjalny usługobiorca otrzymuje projekt umowy z prośbą o zapoznanie się z jej treścią oraz informacją o możliwości uzyskania odpowiedzi i wyjaśnień w przypadku pojawienia się pytań lub wątpliwości. Po podpisaniu umowy przez odbiorcę następuje podpisanie umowy przez Zarząd Przedsiębiorcy – w przeważającej liczbie przypadków w okresie od jednego do kilku dni. Odbiorca odbiera podpisaną umowę osobiście lub otrzymuje w przesyłce pocztowej. W przypadku odbiorców posiadających siedzibę poza miastem Sandomierz – przesłanie projektu umowy oraz zawarcie umowy następuje drogą korespondencyjną (dowód: karta nr 71).

Na terenie miasta Sandomierz usługi w zakresie zaopatrzenia w wodę świadczy – obok Przedsiębiorcy będącego stroną niniejszego postępowania – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Tarnobrzegu (zwane dalej: „PGK Tarnobrzeg”). PGK Tarnobrzeg świadczy na terenie miasta Sandomierz usługę zaopatrzenia w wodę dla jednego odbiorcy, tj. Pilkington Polska Sp. z o.o. w Sandomierzu (dowód: karty nr 49 oraz 60-64).

Przedsiębiorca w toku postępowania przedstawił nowe wzorce umów oraz kopie zawartych umów według tych wzorców. We wzorze umowy przedstawionym w piśmie z dnia 6 listopada 2006 r. wykreślono zapisy będące przedmiotem zarzutu w punktach I-IV sentencji decyzji. Przykładowe umowy zawarte z odbiorcami według tego wzorca noszą datę 2 listopada 2006 r. W piśmie z dnia 23 listopada 2006 r. zmieniono również zapis wzorca umowy w punkcie dotyczącym terminu płatności za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki poprzez dodanie do sformułowania „*Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym fakturze*” następującego zdania: „*(...) który nie będzie krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób*”. Przykładowa umowa zawarta według tego wzorca z odbiorcą nosi datę 20 listopada 2006 r. (dowód: karty nr 80-91 oraz 94-99).

### **Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu zważył, co następuje:**

Dla uznania, że niniejsza sprawa ma charakter antymonopolowy, w pierwszej kolejności niezbędne jest ustalenie, czy w jej okolicznościach doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. Ustawa o okik należy do dziedziny prawa publicznego i jako taka chroni interes ogólnospołeczny. Zgodnie art.1 ust. 1 ustawy o okik „ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów.” W czasie postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes Urzędu jest rzecznikiem interesu publicznego. Publicznoprawny charakter ustawy oznacza, że nie wszystkie zachowania przedsiębiorców i ich związków, nawet formalnie podlegające literze prawa, uzasadniają uruchomienie przewidzianych przez nią instrumentów. Powinno to następować tylko wówczas, jeżeli w następstwie zachowań naruszających ustawę o okik zagrożony jest interes ogólnospołeczny.

Interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 29 maja 2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98; por. też wyrok z dnia 27 sierpnia 2003 r., sygn. akt I CKN 523/01) publicznoprawny charakter ustawy antymonopolowej powoduje, iż znajduje ona zastosowanie wówczas, gdy jest zagrożony lub naruszony interes publiczny polegający na zapewnieniu właściwych warunków do powstania i rozwoju konkurencji. Za zagrożenie lub naruszenie konkurencji należy uznać – zdaniem Sądu – jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku gospodarczego.

Źródłem działań podejmowanych przez PGKiM i będących przedmiotem zarzutu postawionego w niniejszej sprawie jest niewątpliwie jego siła rynkowa. Dla stwierdzenia naruszenia interesu publicznego wystarczające jest dowolne nadużycie siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, bowiem już sam fakt nadużycia posiadanej pozycji dominującej na rynku narusza interes publiczny. Dla oceny kwestii naruszenia interesu publicznego istotne jest także, iż praktyki eksploatacyjne (tj. takie praktyki ograniczające konkurencję, których istotą jest uzyskanie korzyści kosztem innych podmiotów, w tym nie prowadzących działalności gospodarczej) urzeczywistniają się głównie poprzez stosunki umowne, które w okolicznościach niniejszej sprawy mają charakter powtarzalny. Zakwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienia zawarte są we wzorcach umów o zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków powszechnie wykorzystywanych przez Przedsiębiorcę w obrocie gospodarczym, stosowanych zarówno wobec odbiorców będących konsumentami jak i wobec przedsiębiorców. O naruszeniu interesu publicznoprawnego w omawianej sprawie świadczy zatem fakt, że objęte zarzutami działania Przedsiębiorcy dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, obejmującego odbiorców usług, z którymi zawarto umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, a także potencjalnych odbiorców usług Przedsiębiorcy. Negatywne skutki wynikające z zakwestionowanych zapisów godzą w szeroki i bliżej nieokreślony krąg podmiotów, wśród których konsumenci – będący najsłabszymi uczestnikami obrotu gospodarczego - mają znaczny udział. Należy w tym miejscu zważyć na fakt, iż Przedsiębiorca podpisał ponad 300 umów według wzorców zawierających podlegające ocenie Prezesa Urzędu zapisy, a wzorce te stosowane są w obrocie od stycznia 2006 r.

Za przyjęciem, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego przemawia również fakt, iż przedmiotem umów zawieranych przez PGKiM jest dostarczanie wody. O szczególnym charakterze tego dobra przemawia niewątpliwie fakt, iż ustawodawca wprowadził odrębne regulacje mające na celu zapewnienie ochrony odbiorcom – ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (zwana dalej także: „ustawa o zaopatrzeniu w wodę”).

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez PGKiM interesu publicznoprawnego, co uzasadnia jego ocenę w świetle przepisów ustawy o okik.

**I.-III.** W przedmiotowym postępowaniu antymonopolowym Przedsiębiorcy postawione zostały zarzuty naruszenia art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik polegającego na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w drodze zamieszczenia w ich treści zapisów przewidujących, że Przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenia albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków w przypadku:

- braku wody na ujęciu,
- zanieczyszczenia wody na ujęciu w sposób stwarzający niebezpieczeństwo dla zdrowia,
- przerw w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych,

Zgodnie z art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik *zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Nadużywanie*

*pozycji dominującej polega w szczególności na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.*

Dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję zdefiniowanej powyżej konieczne jest łączne wystąpienie następujących przesłanek:

- pozycji dominującej przedsiębiorcy na rynku właściwym,
- narzucania przez tego przedsiębiorcę określonych warunków umów,
- warunki te mają uciążliwy charakter,
- przynoszą one przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Art. 4 pkt 1 ustawy o okik określa przedsiębiorcę jako przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej. Ustawa Prawo działalności gospodarczej straciła moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.) - dalej zwana: „ustawa o SDG” - zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808). Przepis art. 86 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej - podaje również, że ilekroć w obowiązujących przepisach jest mowa o przepisach ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej, należy przez to rozumieć właściwe przepisy ustawy o SDG.

Art. 2 ustawy o SDG definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy SDG przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo do Ewidencji Działalności Gospodarczej.

PGKiM jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000145515. Tym samym PGKiM jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisu art. 4 ust. 1 ustawy o okik.

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku. Z tego względu punktem wyjścia dla rozstrzygnięcia sprawy jest określenie rynku właściwego. Określenie rynku właściwego będzie decydowało o tym, czy przedsiębiorca posiada pozycję dominującą.

Przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości uznawane są przez ich nabywców za substytuty oraz oferowane są na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji – art. 4 pkt 8 ustawy o okik.

Rynkiem właściwym w znaczeniu produktowym, w niniejszej sprawie jest rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz rynek zbiorowego odprowadzania ścieków. Działalność ta ma charakter zarobkowy i ciągły.

Niezbędnym elementem rynku właściwego jest jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do



określonych towarów, są jednakowe dla wszystkich konkurentów.

W wymiarze geograficznym właściwy rynek produktowy w tej sprawie ograniczony jest zasięgiem sieci wodociągowej należącej do PGKiM. Zgodnie z udzielonym Przedsiębiorcy zezwoleniami na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (dowód: karty nr 18-21) obszar ten obejmuje miasto Sandomierz.

Uwzględniając powyższe za rynek właściwy w niniejszej sprawie należy uznać lokalny rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz lokalny rynek zbiorowego odprowadzania ścieków w mieście Sandomierz.

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o okik przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

PGKiM na tak zdefiniowanym rynku właściwym jest monopolistą naturalnym, co wynika z faktu sieciowego charakteru urządzeń służących do dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Wprawdzie w mieście Sandomierz obok PGKiM na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę funkcjonuje również inny przedsiębiorca – PGK Tarnobrzeg. Jednak PGK Tarnobrzeg poinformowało, że do roku 2005 sprzedawało wodę dla PGKiM, które z kolei zaopatrywało w wodę mieszkańców jednej z dzielnic Sandomierza – Koćmierzów. PGK Tarnobrzeg nie zawierało i nie zawiera natomiast umów z indywidualnymi odbiorcami z terenu Sandomierza – prócz jednego odbiorcy przemysłowego. W 2005 r. PGKiM wybudowało własny wodociąg dla dzielnicy Koćmierzów, po czym nastąpiło przełączenie zasilania na wodę dostarczaną bezpośrednio przez PGKiM (dowód: karty 49 i 66). Z tego też względu podmioty ubiegające się o przyłączenie do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na wskazanym obszarze nie mają możliwości alternatywnego zakupu usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków od innego przedsiębiorcy. Należy zatem uznać, że pierwsza przesłanka niezbędna do wykazania naruszenia art. 8 ust 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik została spełniona.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik przedmiotem oceny jest nie tylko treść zawieranych przez przedsiębiorcę umów, ale również okoliczności, jakie towarzyszą ich zawieraniu. Dla wykazania, że Przedsiębiorca stosuje praktykę określoną w wyżej wymienionym przepisie, konieczne jest wykazanie, że kwestionowane warunki umów zostały odbiorcom usług narzucone. Narzucenie warunku umowy ma miejsce wówczas, gdy przedsiębiorca dysponujący pozycją dominującą na rynku właściwym, ogranicza swobodę kształtowania treści umów ze strony kontrahentów działających pod przymusem. Dzięki posiadanej sile rynkowej dominant może bowiem nie liczyć się z wolą innych uczestników rynku, którzy zmuszeni są akceptować ustalone przez niego warunki umowne, nawet, jeśli nie gwarantują one ekwiwalentności świadczeń. Warunki takie nie miałyby racji bytu, gdyby przedsiębiorca działał na rynku konkurencyjnym, dającym tym samym kontrahentowi możliwość wyboru ofert konkurujących ze sobą podmiotów. Wspomniany wyżej przymus kontrahenta wynika zatem z braku rzeczywistych alternatyw na rynku. Należy w tym miejscu szczególnie podkreślić fakt, że przedmiotowa sprawa dotyczy usług dostaw wody, a więc dostaw towaru nie znajdującego substytutu na rynku, a mającego zasadnicze znaczenie dla wielu dziedzin działalności gospodarczej, ale przede wszystkim dla konsumentów.

PGKiM jako dostawca usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, działa w warunkach monopolu naturalnego, tym samym dysponuje

potencjałem niezbędnym dla narzucania swoim odbiorcom warunków umowy. W swojej działalności Przedsiębiorca posługuje się wzorcem umowy, którego zapisy ustalane są przez niego arbitralnie. Wzorce te, z racji powszechności zapotrzebowania na usługi, które definiują rynek właściwy w niniejszej sprawie, stosowane są powszechnie. Tym samym utartą praktyką stało się zawieranie umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków poprzez aprobatę przez odbiorców warunków umów – z góry określonych przez Przedsiębiorcę. Swoboda odbiorcy usług wodociągowych i kanalizacyjnych ograniczona jest więc do minimum, a zawarcie umowy następuje poprzez przystąpienie. Potwierdza to pośrednio informacja Przedsiębiorcy mówiąca, iż podpisanie umowy przez Zarząd Przedsiębiorcy następuje w przeważającej liczbie przypadków w okresie od jednego do kilku dni po podpisaniu umowy przez odbiorcę. W przypadku umów o charakterze adhezyjnym, w których nie przewiduje się indywidualnego negocjowania warunków umownych, wystarczającą przesłanką dla uznania, że następuje ich narzucanie jest samo ich oferowanie przez dominanta w stosunkach danego rodzaju (E. Modzelewska-Wąchal, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wydawnictwo Twigger, Warszawa 2002, s. 118). PGKiM poinformował wprawdzie, że na wniosek jednego z kontrahentów (tj. Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach) zmieniono zapis umowy w punkcie dotyczącym terminu płatności za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki. W okresie od 15 lipca 2005 r. negocjowane były umowy również z dwoma innymi odbiorcami: w jednym przypadku zawężono zakres usług świadczonych przez PGKiM wyłącznie do dostarczania wody, natomiast w drugim przypadku po negocjacjach treść umowy nie zmieniła się, przy czym PGKiM nie poinformował, jakie zapisy były przedmiotem negocjacji. W ocenie Prezesa Urzędu, wystąpienie powyższych okoliczności nie powoduje, że nie można określić charakteru tych umów jako adhezyjnego. Co do zasady bowiem, zasadnicze warunki umowy – w tym określające zakres odpowiedzialności stron za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy – nie podlegają w praktyce negocjacji.

W okolicznościach niniejszej sprawy uznać należy zatem, iż warunki umów są przez Przedsiębiorcę odbiorcom usług narzucane, co wiąże się z posiadaną przez PGKiM siłą rynkową i adhezyjnym charakterem zawieranych umów. Została zatem spełniona druga przesłanka niezbędna do stwierdzenia naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisu art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik.

Kolejną przesłanką niezbędną do wykazania naruszenia art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik jest dowiedzenie, że podlegające ocenie Prezesa Urzędu i kwestionowane postanowienia umów mają uciążliwy charakter. Za uciążliwy warunek umowy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od typowych, tj. powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Za typowe warunki umowne uznaje się co do zasady te, które stosowane są na zbliżonych produktowo rynkach konkurencyjnych. Dokonując analizy uciążliwości warunków umów można wszakże rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym dominant byłby w stanie wynegocjować takie warunki umów (E. Modzelewska-Wąchal, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wydawnictwo Twigger, Warszawa 2002, s. 119). Wydaje się, że postanowienia określające zobowiązania stron oraz odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie tych zobowiązań stanowią obok zapisów dotyczących ceny najważniejszy element porozumienia umawiających się stron. Zważyć należy, że w przedmiotowej sprawie cena usługi nie podlega odrębnym ustaleniom co do zasady – taryfy opłat za usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków uchwalane są przez upoważnione do tego organy administracji samorządowej. W związku z powyższym należy uznać, iż zawarcie we wzorcach umownych zapisów zwalniających PGKiM z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w przypadku

braku wody na ujęciu, zanieczyszczenia wody na ujęciu w sposób zagrażający zdrowiu lub w przypadku przerw w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych mogło być możliwe dzięki monopolistycznej pozycji, jaką zajmuje PGKiM na rynku właściwym. Wskazane zapisy nie wskazują bowiem, że zwolnienie z odpowiedzialności odszkodowawczej względem odbiorców dotyczy wyłącznie sytuacji niezawinionych przez dostawcę usług i za które nie ponosi on odpowiedzialności.

W tym kontekście podstawą oceny uciążliwości analizowanych postanowień umownych będą przepisy zawarte w art. 471 i n. Kodeksu cywilnego regulujące odpowiedzialność za szkodę spowodowaną niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania. Art. 471 Kodeksu cywilnego stanowi, że „dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu w wodę, podstawowym obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego jest zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny. Zgodnie z reżimem odpowiedzialności kontraktowej, przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne jest zatem obowiązane naprawić szkodę wynikłą z niewykonania tego zobowiązania, czyli przerw lub ograniczeń w świadczeniu usług, jeżeli jest to następstwem okoliczności, za które przedsiębiorstwo odpowiada. Zakres takich okoliczności obejmuje przede wszystkim działania i zaniechania własne przedsiębiorcy noszące znamiona winy (tzn. zachowania umyślne lub będące skutkiem niedołożenia należytej staranności), ale również działania lub zaniechania osób, z których pomocą wykonuje zobowiązanie (art. 474 K.c.). Przedsiębiorca w treści zawieranych umów może uchylić się od odpowiedzialności odszkodowawczej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jedynie w zakresie zgodnym z art. 471 k.c. tj. w takich sytuacjach, które nie są skutkiem zawinionych przez niego działań lub zaniechań i za które nie ponosi odpowiedzialności. Przyjęcie odmiennego rozwiązania odbiegać będzie od kodeksowej zasady odpowiedzialności kontraktowej.

PGKiM w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zwalnia się z odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody lub obniżenie jej ciśnienia oraz za ograniczenia lub przerwy w odbiorze ścieków między innymi w przypadku braku wody na ujęciu, zanieczyszczenia wody na ujęciu w sposób stwarzający niebezpieczeństwo dla zdrowia, przerw w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Ponieważ z treści tych zapisów nie wynika, że zwolnienie z odpowiedzialności dotyczy jedynie sytuacji niezawinionych przez Przedsiębiorcę i od niego niezależnych, stwarzają one zatem możliwość wprowadzenia odbiorców w błąd co do możliwości dochodzenia swoich praw (postanowienie umowy nie może bowiem wyłączyć stosowania przepisów kodeksu cywilnego), a tym samym w praktyce uniknięcia odpowiedzialności odszkodowawczej w każdej z wyżej wymienionych sytuacji niewykonania umowy lub nienależytego jej wykonania niezależnie od przyczyn wystąpienia tych okoliczności. Tak więc bez względu na to, czy brak wody na ujęciu, zanieczyszczenie wody na ujęciu bądź przerwy w zasilaniu energetycznym wystąpią na skutek działań lub zaniechań Przedsiębiorcy (a więc przyczyn zawinionych przez Przedsiębiorcę) lub działań lub zaniechań osób, z których pomocą wykonuje zobowiązanie (np. zakład energetyczny), czy też na skutek okoliczności niezawinionych przez niego, może on zwolnić się z odpowiedzialności odszkodowawczej wobec odbiorców z tytułu ewentualnych szkód spowodowanych obniżeniem jakości

świadczonych usług. Stanowi to zatem o uciążliwości kwestionowanych zapisów, pozbawiają one bowiem odbiorców możliwości dochodzenia od usługodawcy roszczeń odszkodowawczych w razie powstania szkód w wyniku pogorszenia jakości świadczonych usług na skutek okoliczności wymienionych we wzorcu umowy, a których pojawienie byłoby skutkiem działania lub zaniechania Przedsiębiorcy lub osób, z których pomocą zobowiązanie wykonuje. Brak wody na ujęciu może wynikać nie tylko z przyczyn naturalnych takich jak susza czy zmiany hydrogeologiczne, ale również z przyczyn leżących po stronie Przedsiębiorcy, który je eksploatuje. Należy bowiem zważyć, że pojęcie ujęcia wody zgodnie z art. 2 pkt 14 ustawy o zaopatrzeniu w wodę zawiera się w kategorii urządzeń wodociągowych, co do których przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zobowiązane jest spełniać wymogi należytej dbałości, tak aby zapewnić dostawę wody w sposób ciągły i niezawodny. Może się zatem zdarzyć, że brak wody na ujęciu może być spowodowany uszkodzeniem urządzeń wchodzących w skład ujęcia wodnego, powstałego np. na skutek ich nieprawidłowej eksploatacji lub konserwacji. Analogicznie – zanieczyszczenie wody na ujęciu może być skutkiem działań lub zaniechań Przedsiębiorcy w zakresie eksploatacji urządzeń ujęcia wody, w tym np. filtrów czy osadników wody. W takim przypadku Przedsiębiorca, który – jak wskazał – jest właścicielem eksploatowanych ujęć wody, ponosi odpowiedzialność za niewłaściwą realizację lub brak realizacji umowy na mocy art. 471 i n. Kodeksu cywilnego. Jeżeli chodzi o przerwy w świadczeniu usług wywołane brakiem zasilania energetycznego urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych, należy wziąć pod uwagę – jako jedną z możliwych przyczyn wystąpienia tych okoliczności – zaleganie przez PGKiM z płatnościami z tytułu dostaw energii elektrycznej na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego bądź niedopełnienia przez Przedsiębiorcę obowiązku utrzymania należącej do niego wewnętrznej instalacji elektrycznej w należytych stanie technicznym, ale również działania i zaniechania samego przedsiębiorstwa energetycznego, które miałyby wpływ na wykonanie zobowiązania PGKiM wobec odbiorców jego usług. Całe ryzyko wystąpienia takich przypadków i związanego z nimi pogorszenia jakości świadczonych usług przenoszone jest – poprzez zapisy umów – na odbiorcę usług. Sytuację taką należy uznać za niedopuszczalną, a charakter kwestionowanych zapisów umów za uciążliwy dla odbiorcy.

Kolejną przesłanką niezbędną do wykazania naruszenia art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik jest dowiedzenie, że podlegające ocenie Prezesa Urzędu kwestionowane postanowienia umów przynoszą Przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści. Nieuzasadnione korzyści uzyskiwane przez dominanta powinny odpowiadać narzucanym odbiorcy uciążliwym warunkom umowy. Korzyści wówczas można uznać za nieuzasadnione, jeżeli na tle umowy stwarzają przedsiębiorcy sytuację korzystniejszą aniżeli taka, która odzwierciedla ekwiwalentność w danym i podobnych stosunkach umownych. Orzecznictwo stoi na stanowisku, że korzyści te powinny być osiągnięte kosztem kontrahenta i pozostawać w normalnym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umów. Jak zostało wykazane powyżej, wyłączenie odpowiedzialności PGKiM w każdym przypadku pogorszenia jakości świadczonych usług na skutek wystąpienia wskazanych w postanowieniach wzorca umowy okoliczności, stanowi o uciążliwym charakterze tych postanowień. Jednocześnie jest niewątpliwie korzystne dla Przedsiębiorcy – nie musi się on bowiem liczyć z koniecznością wypłaty odszkodowania odbiorcy usług w sytuacji, gdy zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności kontraktowej byłoby do tego zobowiązane.

W związku z powyższym zostały spełnione wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik wymagane do uznania postawionych w punktach I.-III. zarzutów za uzasadnione.

W związku z powyższym należało orzec jak w punktach I., II. oraz III. sentencji niniejszej decyzji.

IV. W przedmiotowym postępowaniu antymonopolowym został również postawiony Przedsiębiorcy zarzut nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym polegającego na narzucaniu odbiorcom uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w drodze zamieszczenia w ich treści zapisu przewidującego, iż w przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez odbiorcę usług lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego od ostatniego odczytu wodomierza, co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o okik.

Dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję zdefiniowanej powyżej konieczne jest łączne wystąpienie następujących przesłanek:

- pozycji dominującej przedsiębiorcy na rynku właściwym,
- narzucania przez tego przedsiębiorcę określonych warunków umów,
- warunki te mają uciążliwy charakter,
- przynoszą one przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Jak wykazano powyżej, PGKiM zajmuje silną pozycję dominującą na rynku dostaw wody i odprowadzania ścieków na wskazanych rynkach właściwych w sprawie. Dowiedziono również, że w okolicznościach niniejszej sprawy doszło do narzucenia przez Przedsiębiorcę odbiorcom usług warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Dla stwierdzenia naruszenia zakazu określonego w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o okik konieczne jest zatem wykazanie, że kwestionowane warunki umów mają również w tym przypadku uciążliwy charakter i przynoszą przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

W zakwestionowanym w punkcie IV. sentencji niniejszej decyzji warunku umowy, PGKiM w sposób arbitralny uregulował zasady ustalania ilości wody będącej podstawą rozliczenia w przypadku zaistnienia opisanych wyżej sytuacji. Ustalono tę ilość na maksymalnym możliwym poziomie - w oderwaniu od zaistniałego stanu faktycznego, tj. od rzeczywistej ilości wody pobranej przez odbiorcę usług oraz wysokości rzeczywiście poniesionej przez Przedsiębiorcę szkody będącej skutkiem niewykonywania warunków umowy przez usługobiorcę. Zdaniem Prezesa Urzędu świadczy to o uciążliwości rozpatrywanego postanowienia umownego.

Wprawdzie ani ustawa o zaopatrzeniu w wodę, ani przepisy wykonawcze do tej ustawy nie regulują sposobu rozliczeń w przypadku zawinionego przez usługobiorcę zaboru, uszkodzenia lub zerwania plomb wodomierza, jednak zważyć należy, że ustawa ta przewiduje określone sankcje względem odbiorców, którzy spełniają przesłanki zawarte w kwestionowanych warunkach umownych. Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, w razie stwierdzenia nielegalnego poboru wody, tj. między innymi w przypadku celowego uszkodzenia wodomierza, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma prawo odciąć dostawę wody. Z kolei art. 28 ust. 2 pkt 1 tej ustawy stanowi, że ten, kto uszkadza wodomierz główny, zrywa lub uszkadza plomby umieszczone na wodomierzach, a także wpływa na zmianę, zatrzymanie lub utratę właściwości lub funkcji metrologicznych wodomierza głównego lub urządzenia pomiarowego, podlega karze grzywny w wysokości do 5000 zł.

Niezależnie od powyższego Przedsiębiorca może dochodzić od usługobiorcy naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, tj. w oparciu o zasady odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez sprawcę z własnej winy bądź odpowiedzialności za szkodę z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Zastosowanie powinien zatem znaleźć tu art. 415 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym *kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, zobowiązany jest do jej naprawienia* lub art. 471 kodeksu cywilnego mówiący, iż *dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi*. Z brzmienia powyższych przepisów w zestawieniu z art. 6 k.c. wynika, że ciężar dowodu co do wykazania przesłanek odpowiedzialności za wyrządzoną przez usługobiorcę szkodę, spoczywa na poszkodowanym – PGKiM. Przedsiębiorca powinien zatem wykazać, że poniósł szkodę, wykazać wysokość tej szkody oraz istnienie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy szkodą a zawinionym działaniem usługobiorcy. W ramach realizacji roszczeń odszkodowawczych dostawca może dochodzić zapłaty za naprawę wodomierza lub zabudowanie nowego wodomierza i jego legalizację, ale także uiszczenia przez usługobiorcę zapłaty za wodę pobraną w okresie od ostatniego odczytu wodomierza do czasu usunięcia powstałych z winy usługobiorcy nieprawidłowości, a maksymalna ilość pobranej wody, za którą zapłaty może żądać dostawca w ramach odszkodowania może być istocie równa ilości wody, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego. Kwestionowane postanowienie umowne zwalnia jednak PGKiM z obowiązku udowodnienia powstałej szkody jak i istnienia związku pomiędzy szkodą a zawinionym działaniem usługobiorcy, co stawia PGKiM w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do kontrahentów.

Jednocześnie w ocenie Prezesa Urzędu, ustalając - w przypadkach stwierdzenia zawinionych przez usługobiorcę działań, o których mowa w przedmiotowym postanowieniu umownym – ilość pobranej wody w okresie od ostatniego odczytu wodomierza do czasu wykrycia nieprawidłowości Przedsiębiorca może wzorować się na rozwiązaniach przyjętych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, a mówiących o średnim zużyciu wody w określonym przedziale czasowym, lub ewentualnie na rozwiązaniach przewidzianych przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie przeciętnych norm zużycia wody. Oczywiście, ustalona w ten sposób ilość pobranej wody może być skorygowana w przypadku udowodnienia, że faktyczne zużycie wody różniło się od wcześniej przyjętego. W tym kontekście należy zauważyć, iż domniemane zagospodarowanie wody w ilości jaka może przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wydaje się, zwłaszcza w odniesieniu do osób fizycznych – konsumentów, z racjonalnego punktu widzenia wysoce nieprawdopodobne.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu uznał, iż warunek umowy, zgodnie z którym w przypadku zawinonego przez usługobiorcę zaboru wodomierza lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy, ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego od dnia ostatniego odczytu wodomierza, ma uciążliwy charakter.

Kolejną przesłanką niezbędną do stwierdzenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o okik, jest wykazanie, iż kwestionowany warunek umowy przynosi Przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści. Osiągane przez podmiot gospodarczy stosujący praktykę określoną w tym przepisie nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych

warunków umów w warunkach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny pozostawać w normalnym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy.

Należy podkreślić, iż nieuzasadnione korzyści mogą pojawić się po stronie przedsiębiorcy narzucającego warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności pozwalające na zastosowanie uciążliwego zapisu. Dla bytu praktyki nie jest bowiem konieczne wystąpienie negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczy, że zaistniało zagrożenie wystąpienia takiego skutku. Praktyką ograniczającą konkurencję jest już bowiem sama próba osiągnięcia przez przedsiębiorcę zajmującego pozycję dominującą na rynku określonego skutku (por. E. Modzelewska – Wąchal *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wyd. Twigger, Warszawa 2002, s. 97). Tym samym sama możliwość wystąpienia skutków praktyki ograniczającej konkurencję (w tym przypadku faktycznego osiągnięcia przez PGKiM nieuzasadnionych korzyści z tytułu realizacji uciążliwych warunków umownych) wystarcza dla stwierdzenia naruszenia art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Stanowisko takie znajduje odzwierciedlenie również w orzecznictwie antymonopolowym (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r. sygn. akt XVII Ama 26/99 lub wyrok z dnia 7 lipca 2004 r. sygn. akt XVII Ama 65/03). Podobne stanowisko wyraził wcześniej Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia 12 maja 1997 r. sygn. akt I CKN 114/97 wskazał, że istota rozpoznawanej sprawy nie sprowadza się do tego, czy przedsiębiorca, któremu postawiono zarzut naruszenia ustawy antymonopolowej odnosi korzyści z całości prowadzonej działalności gospodarczej, lecz do tego, czy w zawieranych umowach zastrzega sobie nieuzasadnione korzyści.

Nieuzasadnione korzyści osiągnięte przez PGKiM w analizowanej sytuacji polegają na możliwości obciążenia odbiorców usług kosztami usługi, która nie została na ich rzecz wykonana, co jest bezpośrednią konsekwencją narzucenia postanowień umownych zakwestionowanych w punkcie V sentencji niniejszej decyzji. Dzięki tym postanowieniom Przedsiębiorca ma ponadto możliwość zwolnienia się z obowiązku udowodnienia, jaki był rzeczywisty lub domniemany pobór wody w okresie od ostatniego odczytu wodomierza do czasu usunięcia nieprawidłowości. Uniknięcie kosztów i wysiłków związanych z wykazaniem wysokości poniesionej szkody również może być dla PGKiM źródłem dodatkowych korzyści, których osiągnięcie jest rezultatem zastosowania zakwestionowanych przez Organ Antymonopolowy uciążliwych warunków umownych.

Tym samym zostały spełnione wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okoliczności wymagane do uznania postawionego w punkcie IV. zarzutu za uzasadniony.

W związku z powyższym należało orzec jak w punkcie IV. sentencji niniejszej decyzji.

W pismach z dnia 6 oraz 23 listopada 2006 r. Przedsiębiorca przedstawił nowe wzorce umów oraz kopie zawartych umów według tych wzorców. We wzorze umowy przedstawionym w pierwszym z wyżej wymienionych pism wykreślono zapisy będące przedmiotem zarzutów w punktach 1-3 oraz 5 sentencji decyzji. Przykładowe umowy zawarte z odbiorcami według tego wzorca noszą datę 2 listopada 2006 r. Mając na względzie powyższe, należy uznać, iż PGKiM zaniechał stosowania zarzucanej mu praktyki ograniczającej konkurencję w dniu 2 listopada 2006 r. W opinii Organu Antymonopolowego okoliczność, iż PGKiM w zawieranych z odbiorcami usług umowach nie stosuje dłużej

zakwestionowanych w ramach rozpatrywanych zarzutów postanowień pozwala stwierdzić, że przedsiębiorca zaprzestał stosowania zarzucanych mu praktyk ograniczających konkurencję. Jako że istotą narzucania uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umownych jest w okolicznościach przedmiotowej sprawy posługiwanie się przez Przedsiębiorcę w obrocie gospodarczym wzorami umów o niedozwolonej z punktu widzenia ustawy antymonopolowej treści i zawieranie na ich podstawie umów o charakterze adhezyjnym, fakt wprowadzenia do obrotu wzorców umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, z których treści usunięto sporne zapisy świadczy o tym, iż Spółka zaprzestała narzucania uciążliwych warunków umów, a zatem, że zaistniały podstawy do stwierdzenia zaniechania stosowania praktyk ograniczających konkurencję stosownie do art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem w przypadku, gdy zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestało naruszać zakaz, o którym mowa w art. 8 ustawy antymonopolowej, Organ Antymonopolowy wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W związku z powyższym należało orzec jak w punktach I.- IV. sentencji niniejszej decyzji.

V. W przedmiotowym postępowaniu antymonopolowym został również postawiony Przedsiębiorcy zarzut nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym polegającego na narzucaniu odbiorcom uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w drodze zamieszczenia w ich treści zapisów, zgodnie z którymi odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o okik.

Dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję zdefiniowanej powyżej konieczne jest łączne wystąpienie następujących przesłanek:

- pozycji dominującej przedsiębiorcy na rynku właściwym,
- narzucania przez tego przedsiębiorcę określonych warunków umów,
- warunki te mają uciążliwy charakter,
- przynoszą one przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Jak wykazano powyżej, PGKiM zajmuje silną pozycję dominującą na rynku dostaw wody i odprowadzania ścieków na wskazanych rynkach właściwych w sprawie. Dowiedziono również, że w okolicznościach niniejszej sprawy doszło do narzucenia przez Przedsiębiorcę odbiorcom usług warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. W ocenie Prezesa Urzędu fakt, iż Przedsiębiorca uwzględnił sugestię jednego z kontrahentów (tj. Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach), aby zmienić zapis powyższego postanowienia i ustalić jego treść na następującą: „*Zamawiający dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki przelewem w terminie 21 dni od daty dostarczenia faktury na konto wskazane w fakturze*”, nie jest wystarczający dla niestwierdzenia narzucania odbiorcom warunku umowy zapisanego w stosowanych wzorcach umownych. Wystąpienie powyższej okoliczności nie powoduje, że nie można określić charakteru tych umów jako adhezyjnego.

Dla stwierdzenia naruszenia zakazu określonego w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o okik konieczne jest zatem wykazanie, że kwestionowane warunki umów mają również w tym przypadku uciążliwy charakter i przynoszą przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.



Jak już podnoszono w uzasadnieniu niniejszej decyzji, uciążliwy warunek umowy to każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron umowy ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, co ustala się według kryteriów obiektywnych. W szczególności rozważa się, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia wolnej konkurencji i tym samym swobody kształtowania przez obie strony treści umowy, podmiot narzucający takie warunki byłby je w stanie wynegocjować.

Podstawę oceny zapisu, o którym mowa w punkcie V sentencji decyzji, w świetle jego uciążliwości stanowiły przepisy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. 2002, Nr 26, poz.257). Przepis tego rozporządzenia w § 17 ust. 1 mówił wprost, że *odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej dostarczenia*. Z uwagi na fakt, że brzmienie tego przepisu uległo zmianie w związku z wejściem w życie w dniu 16 sierpnia 2006 r. rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. o tożsamej nazwie oraz tożsamym zakresie regulacji (Dz. U. 2006, Nr 127, poz.886), kwestionowany zapis należy rozpatrzyć w świetle aktualnie obowiązujących przepisów regulujących warunki płatności za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków wprowadzonych ww. wymienionym rozporządzeniem.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym określającym warunki prowadzenia rozliczeń z tytułu dostarczania wody i odprowadzania ścieków jest zatem Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, które weszło w życie 16 sierpnia 2006 r. § 17 tego rozporządzenia stanowi, iż *Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób*.

Treść podlegającego ocenie Prezesa Urzędu zapisu wzorca umownego nie stoi w sprzeczności z treścią przepisów przywołanych wyżej rozporządzeń, choć nie dopełnia jej stwierdzenie, iż termin zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób. Tym samym uzasadnionym może być podejrzenie, iż taki zapis umowy daje Przedsiębiorcy możliwość wprowadzenia w błąd jego kontrahenta co do rzeczywistych uprawnień jakie zostały przyznane odbiorcy usług przedsiębiorstwa wodociągowego na mocy przepisów wyżej wymienionego rozporządzenia Ministra Budownictwa. Należy jednakże zwrócić uwagę na fakt, iż przedstawione przez Przedsiębiorcę wzorce umów zawierają zapisy odsyłające między innymi do przepisów regulaminu świadczenia usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków uchwalony Uchwałą Nr XXXI/288/2005 Rady Miasta Sandomierza z dnia 30 listopada 2005 r. w sprawie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków stwierdza zaś w par. 12, iż *„rozliczenia z Odbiorcami usług za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków prowadzone są przez Przedsiębiorstwo na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków”* (dowód: karta nr 25). Odbiorca usług otrzymuje powyższy regulamin przy podpisaniu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Tym samym, w ocenie Prezesa Urzędu, oceniany zapis umowny nie ogranicza uprawnień kontrahentów Przedsiębiorcy, a tym samym nie może być dla niego uciążliwy.

Rozpatrując oceniane postanowienie w kategoriach uciążliwości należy mieć również na uwadze, że umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków ma charakter umowy wzajemnej w rozumieniu art. 487 § 2 K.c. i zakłada wykonywanie świadczenia ze strony dostawcy w sposób ciągły. Za punkt wyjścia w ocenie, czy stosowany przez PGKiM zapis wzorca umowy jest uciążliwy dla odbiorcy usług należy brać przepis art. 488 § 1 K.c., który wprowadza zasadę, że świadczenia stron będące przedmiotem zobowiązań z umów wzajemnych powinny być spełnione jednocześnie. W niniejszej sprawie zasada ta nie znajduje zastosowania jako niewykonalna. Woda jest bowiem towarem specyficznym, dlatego że jest dostarczana cały czas i to odbiorca decyduje o wysokości poboru. Nie jest możliwe skorelowanie momentu dostawy i momentu rozliczeń za te dostawy, dlatego rozliczenie za usługę może następować przed, w trakcie lub po jej dostarczeniu. W okolicznościach przedmiotowej sprawy to dostawca kredytuje odbiorcę, albowiem rozliczenia za usługi następują już po ich dostarczeniu, a więc po upływie okresów rozliczeniowych.

W tym miejscu należy również podnieść, że odbiorca usług Przedsiębiorcy z dużym wyprzedzeniem wie, w jakiej wysokości i w jakim szacunkowo terminie będzie zobowiązana wpłacić dostawcy środki pieniężne. Odbiorca jest w stanie – znając ilość metrów sześciennych zużytej wody oraz wysokość taryfy – obliczyć sumę, jaką będzie musiał uiścić w danym okresie rozrachunkowym. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy orzekając, że 7 – dniowy termin płatności należności za dostawę jest równie powszechnie spotykany w obrocie gospodarczym jak termin 14 – dniowy. Zdaniem Sądu, termin 7 – dniowy w stałych stosunkach stron jest wystarczający dokonania przelewu należności. Jak uznał Sąd, trudno dopatrzeć się nieuzasadnionych korzyści dla dostawcy z powodu wyznaczenia 7 – dniowego terminu płatności (por. w odniesieniu do prawa energetycznego – Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego z dnia 14 lipca 1999 r. sygn. akt XVII Ama 25/99). Wobec powyższego, nawet gdyby Przedsiębiorca powołując się na przepis umowy wskazywałby w wystawianej fakturze termin płatności krótszy od tego, jaki przewiduje wspomniane rozporządzenie Ministra Budownictwa (względnie obowiązujące wcześniej odpowiednie rozporządzenie Ministra Infrastruktury) – łamiąc przy tym zasady obowiązującego regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków – trudno byłoby zarzucać takiemu działaniu, iż jest uciążliwe dla odbiorcy, o ile wyznaczony termin rozsądnie rzecz oceniając pozwalałby odbiorcy na realizację wymaganej płatności. Nie można jednak zakładać, iż Przedsiębiorca może działać nieracjonalnie wyznaczając termin płatności uniemożliwiający swobodną realizację płatności za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki. W tym kontekście należy podkreślić, iż PGKiM przedstawił w toku postępowania przykładowe faktury za zrealizowane usługi, w których terminy płatności wyznaczone zostały zgodnie z przepisami przywołanego rozporządzenia Ministra Budownictwa.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu uznał, iż warunek umowy, zgodnie z którym odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, nie ma uciążliwego charakteru.

W okolicznościach sprawy nie zostały zatem spełnione wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymagane do uznania praktyki za ograniczającą konkurencję.

Wobec powyższego należało orzec jak w punkcie V sentencji decyzji.

Prezes Urzędu zdecydował o nienałożeniu kary pieniężnej określonej w wyżej wymienionym przepisie. Prezes Urzędu oparł się na następujących okolicznościach. Po pierwsze, Przedsiębiorca niezwłocznie po zawiadomieniu o wszczęciu postępowania i z

własnej inicjatywy przedsięwziął działania zmierzające do wyeliminowania z treści zawieranych umów postanowień zakwestionowanych w ramach niniejszego postępowania i od dnia 2 listopada 2006 r. posługuje się nowymi wzorcami umów, posługuje się nowymi wzorcami umów, z treści których wyeliminowano zapisy uznane za uciążliwe i przynoszące nieuzasadnione korzyści Przedsiębiorcy. Wzięto pod uwagę również wyjaśnienia Przedsiębiorcy, z których wynika, iż naruszenie przepisów ustawy o okik nie było z jego strony działaniem zamierzonym, nakierowanym na osiągnięcie korzyści finansowych. Zważono ponadto, iż do Organu Antymonopolowego nie wpłynęły żadne skargi odbiorców świadczonych przez Przedsiębiorcę usług w związku realizacją zakwestionowanych w niniejszej decyzji warunków umów, a sam Przedsiębiorca dopuścił się naruszenia przepisów ustawy antymonopolowej po raz pierwszy.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479<sup>28</sup> § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Z upoważnienia  
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji  
i Konsumentów  
Dyrektor Delegatury w Łodzi

Iwona Bielska

Otrzymuje:

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i  
Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o.  
Ul. Przemysłowa 12  
27-600 Sandomierz